

Jesper Petersens tale ved Afstemningsfesten på Aabenraa Folkehjem

Taler

Jesper Petersen
Politiker, Socialdemokratiet

Dato

20. februar 2025

Sted

Aabenraa

Omstændigheder

Afstemningsfesterne afholdes hvert år mange steder i Sønderjylland og er en markering af folkeafstemningen, der fandt sted i 1920, hvor Sønderjylland blev genforenet med Danmark.

I år, 2025, var Sprogforeningen hovedarrangør.

1 Kære alle sammen

Det er dejligt at være her i aften og være med til at fejre afstemningsfest sammen med jer. At markere afstemningen og Sønderjyllands genforening med

5 Danmark for nu 105 år siden.

Jeg er jo jævnligt på Folketingets talerstol. Jeg har også holdt tale i EU's ministerråd og på den store scene i Fælledparken 1. maj. Alligevel er det noget særligt for mig at få ordet her.

10

På Folkehjem her i Aabenraa med al sin sjæl og sin særlige rolle i Sønderjyllands historie. I kampen for danskheden og for at give de danske sønderjyder chancen for at stemme sig hjem til Danmark.

15 Man siger, at Folketingets talerstol er landets fornemste.

Denne her på Folkehjem må være Sønderjyllands særligste.

Tak til Sprogforeningen for invitationen og for arrangementet. Simon Faber, en særlig tak og hilsen til dig som formand for foreningen og for vores dialog og

20

samarbejde.

Ved fejringen af Genforeningsjubilæet gik vi to sammen igennem den nyopførte port ved den gamle grænse ved Frederikshøj inden Dronning Margrethes tale.

Jeg var glad for at dele den oplevelse med dig.

25

Dronningen gjorde det som altid godt - mens hun i blæsevejret kæmpede lidt med hatten på den i øvrigt fine, fine dag.

30 Gennem årene har vi haft mange samtaler om sager i Grænselandet. Og senest arbejdede vi sammen om at få en bevilling på finansloven til projektet med at modernisere og renovere Folkehjem.

Det lykkedes – og jeg glæder mig til at se projektet tage form og opdateringen af Folkehjem som et af Sønderjyllands på alle måder centrale forsamlingssteder.

35

Det er vildt at tænke på, hvilke diskussioner, møder og fester, der har været her. Hvad H.P. Hanssen har følt, da han trådte ud på balkonen og kundgjorde, at afstemningen ville blive en realitet.

40 Vejret var dårligt den 10. februar 1920, men stemningen var i top – så høj som de mange danske flag, der var i flagstængerne.

Og hvor må det have været fantastisk den aften for nu 105 år siden, hvor man i forsamlingshuse rundt omkring kunne tælle stemmerne op og begynde at høre resultaterne med danske flertal løbe ind fra andre dele af landsdelen.

45

Sønderjyderne stemte sig til at være en del af Danmark. Slesvig blev delt – men Danmark blev mere helt. En helt central begivenhed i Danmarks historie de sidste 150 år.

50

Med til historien hører dannelsen af de nationale mindretal på begge sider af grænsen. Først med mange års kiv og konflikt. Endnu en verdenskrig og besættelse gjorde det hele meget værre.

55 Men med årene er mindretallenes udfoldelse i vores grænseland blevet en dansk-tysk succeshistorie. Senere i år har København-Bonn-erklæringerne 70 års jubilæum.

60 Der er til stadighed sager at arbejde med for hverdagsliv og fremtid for de to mindretal. På samme finanslov som bevillingen til Folkehjem er også en støtte til det flotte campusprojekt, som det tyske mindretal arbejder på her i Aabenraa. Det tyske mindretals skoler modtager nu lidt i underkanten af hvad man anvender på danske elevers skolegang – så er den ordning nu helt, som den skal

65 være?

Nej, der er fortsat arbejde at gøre. Det gælder også i Sydslesvig, hvor både organisatoriske og økonomiske spørgsmål er til debat. Men til stadighed støtter det danske Folketing på den danske finanslov mindretallet i Sydslesvig med mere end en halv mia. kr. hvert år.

Ingen partier udfordrer det – det er slet ikke til diskussion. Det har for nylig fået Axel Johnsen, Museum Sønderjyllands direktør, til at hejse et flag. For når bevillingen aldrig diskuteres, glemmer vi så, hvorfor Danmark overhovedet støtter mindretallet?

Det er godt, historikeren spørger. Og jeg synes, det er vigtigt, at vi ikke forfalder til en praktisk eller instrumentel begrundelse alene. Jo, mindretallene er med til at bygge bro over grænsen. Jo, det er spændende for turister, at der er tyske i Danmark og danske i Sydslesvig. Ja, det giver nogle muligheder for arbejdskraft i Danmark, at sydslesvigske unge kan studere med SU i Danmark.

Men vi støtter først og fremmest det danske mindretal i Sydslesvig, fordi vi har en historisk forpligtelse til at gøre det. ”I skal ikke blive glemt”, sagde Niels Neergaard i 1920.

”Så længe I holder fast i os, holder vi fast i jer”, lovede statsminister Poul Nyrup Rasmussen i 1999.

Vi husker dem også her i aften til en afstemningsfest i 2025. De danske i Sydslesvig er en del af det danske folk. Som havnede på den anden side af grænsen i 1920, og som vi er forpligtede på. Og forbundne med. Som Kong Frederik kunne have sagt det!

Og vi støtter det tyske mindretal, fordi de også er en del af, hvad der er Danmark i 2025.

--- // ---

Som sønderjyde står Genforeningen selvsagt som noget aldeles definerende. Genforeningsstenene står over hele landet, fordi sagen jo optog hele landet - og både de og mindsten med navne på de sønderjyske faldne i 1. verdenskrig står i

hver en lille by i Sønderjylland og minder os om historien.

105

Blandt de ca. 35.000 danske soldater i krigen er også forfædre i min familie. Jeg har oldeforældre, der henholdsvis kæmpede i Rusland og Frankrig - og heldigvis overlevede begge to.

110 Jeg har med mig i aften det dokument, der gav min oldefar ret til at stemme i 1920. Og et af de stykker russisk granat, han undveg ved østfronten, og som han tog med hjem som fysisk minde om slagene, han måtte med i på tysk side.

Dem har jeg fået vist og fortalt om som dreng. Og måske er der lidt mere
115 historisk bevidsthed og en mere rodfæstet national identitet i Sønderjylland end i andre dele af landet.

Og når man på samme tid kan være rodfæstet i sit nationale tilhørsforhold og have forståelse og respekt for dem, der har det på samme måde bare med
120 Tyskland – eller andre lande for den sags skyld - det synes jeg, er den gode måde at være nationalt sindet på.

Det er vigtigt at øge den historiske bevidsthed i Danmark – også blandt de yngre og kommende generationer.

125

Det er meningsgivende at vide, at man er en del af og bidrager til noget større. At vi forvalter en arv. Nogle af os lever overhovedet, fordi vore forfædre overlevede en vanvittig verdenskrig. Vi sønderjyder hører til Danmark og grænsen går, hvor den går, fordi nogen kæmpede for det og fordi, afstemningen
130 faldt ud som den gjorde i 1920. Vi er et demokrati og vi er et velfærdssamfund som resultat af folkelige bevægelser og politiske beslutninger i et folkestyre.

Det skylder vi taknemmelighed for – og at gøre os umage i vores liv nu.

Historien er vigtig at holde i hævd. At forstå, hvor vi kommer fra, hvem vi er.

135 Og hvad det overhovedet er, vi forsvarer og vil passe på, når der nu skal ske en markant oprustning de kommende år.

Forstærkningen bør dog ikke kun være militær men også kulturel og samfundsmæssig. Det ydre pres og den øgede alvor bør også føre til en folkelig,
140 kulturel, og demokratisk forstærkning. I vores skoler, foreningsliv, opdragelse og personlige engagement. Ligesom den sociale solidaritet og sammenhængskraft er

vigtig.

145 Der er igen er pres på landegrænser og frihed i Europa. Pres på vores sammenhængskraft. De er hver dag pres på, hvad der egentlig er sandhed, og dermed på vores evne til at diskutere i en veloplyst, velfungerende demokratisk offentlighed.

150 Jeg tænker på al den misinformation, der spredes på internettet. Den helt kontekstløse bombarderen af vores børn og unge via kinesisk eller amerikansk ejede asociale medier, som sker hver eneste dag. På al den frustration og vrede det giver, når tastaturkrigerne slipper al ordentlighed.

155 Det har vi kunnet modstå bedre end de fleste andre lande. Men også vi kan rammes - og også vores demokrati kan forstyrres eller forvanskes. Oplysning, dannelse, uddannelse og historisk bevidsthed er nøgler til at vaccinere imod det.

Og man kan jo selv opsøge foredrag af f.eks. Ove Korsgaard [t.o. der holdt
160 foredrag tidligere i arrangementets program] og genopfriske værdier og fordringer fra Grundtvig. Om oplysning, demokrati, folkestyre. Og i vores folkeskole kan vi lægge vægt på dansk, historie og dannende kulturfag i det hele taget.

165 At vi bruger vores sprog og holder fast i det. Taler, skriver, synger - læser litteratur og publicistiske medier, der giver kontekst, dækker begge sider af en sag og står til regnskab for, hvad de skriver.

At være dansk handler nemlig ikke kun om, hvor grænsen går for vores land.
170 Men også om hvad der er i det! Om de værdier, vores land bygger på, og den kultur, det er værd at forsvare.

Det var jo også derfor, det var så vigtigt, at der blev holdt folkeafstemning og sønderjyderne stemte sig hjem til Danmark i 1920. Det fejrer vi i aften med sang,
175 foredrag og fællesskab.

Den fascinerende, smertefulde, glædesfulde og definerende historie om Genforeningen.

180 Tak til dem, der stred og kæmpede dengang. Til alle, der arbejder for en positiv

udvikling i grænselandet og et fortsat godt samvirke mellem dansk og tysk.

God afstemningsfest og tak for ordet.

185

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype

Digitalt manuskript

190

Tags

Festtale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-afstemningsfesten-pa-aabenraa-folkehjem2025>

195

200

205

210

215